HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לחנייה לריך למעט. לפילו יש לו לורת פתח: מדברי רבינו. רב לחמר לורת פתח לא מהניא: **שרובה פתחים.** בתרבע דפנותיו: **לינה ניפרס בלורת פתח.** ולפילו פתחים לטנים מעשר כי היכי דלא מהניא לורת פתח לגוויה יותר מעשר פתחה לא מהני נמי לפרוץ מרובה על העומד בפתחים לטנים: **מה ניופר מעשר.** לין הוא שלא יועיל לורת פתח בו שכן חמור מיסורו שלא הותר בשוס מקום בשבת ולפילו בפסי בירלות ולניבא דרבי מאיר לחמר בפ' שני (לקמן יח:) ובייהבן כמלא שתי לבקות של ג' ג' בקר להיינו עשר לחמות לכל פרס לחמה ושני שלישי לחמה: **לחמה בפרוץ מרובה על העומד.** בפרלות של עשר או פחות שהרי הותר בפסי בירלות ולפילו לרבי מאיר דחמרינן בהו ולסר ביותר מעשר מיהו פרוץ מרובה מודי דשרי וכ"ש לר' יהודה דמכשיר בי"ג לחמה ושלש: **לימא מסייע ליה.** למ"ד לא מהניא לורת הפתח בעומד פחות מן הפרוץ: **ברובן ס"ד.** כיון דרובן פתחים וחלונות הוא ליה פרוץ מרובה ושיכי מלי תו למימני וכלבד שיהא עומד מרובה: **אלא שריבה בהן.** שעשה בהן הרבה פתחים וחלונות וחשיב שביב מותר וכלבד שיהא בין פתח לפתח יותר מכדי פתח אלמא עומד מרובה על הפרוץ בעינן ופ"ג לחיכא לורת פתח בכולהו: **פיתחי שימאי.** פתחין שוממין. ל"ת פתחים מקולקלין שממוסרין תיקון כמו זקן ושממי) חסר מתולה: **שיקפי.** מזוזות שנחלו לבניהם מכאן ומכאן לבן ילמא ולבן נכנסת ולין זו לורת פתח: **תיקרה.** שלין כלוס בנין למעלה מן הפתח אלא כל הכותל חלוק בפתח עד לשאו כזה

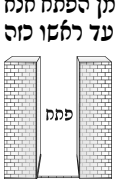

ולורת פתח שאמרו קנה מכאן וקנה מכאן וקנה על גביהן: **סבר לה כהך דרב.** אלא מהני לורת פתח ליותר מעשר במבוי: **ניה חרווחן.** שס מקום: **ומתח זמורה על גביהן.** משה לזה כעין לורת פתח: **לעניין גלגוס.** שאס יש גפיים בתוך הקונדסין מותר לזרוע סמוך להן תוך למחיצה כדאמרי) היה גדר בינתים זה סמוך לגדר מכאן וזה סמוך לגדר מכאן: **לעניין שבת.** לטלטל בתוכו: **מן הגר.** שאמתה הזמורה משה לזה בשבת) ולא על לשאין: **לא עשה כלום.** ולעניין שבת) אמאי התירו לו: **משום לא.** הא בעשר לכולי עלמא פתחא הוא: **ובדרב חסדא פליגי.** ניס לקיס לית ליה לרב חסדא ורבי יוחנן לית ליה לרב חסדא וקשבר כי אמר רב חסדא לשבת אלא לטלטול אבל לגלגוס לא:

איפכא מאי ת"ש דתניא מבוי שהוא גבוה מעשרים אמה ימעט ואם יש לו צורת הפתח אינו צריך למעט אמלתרא ברחבו מאי תא שמע דתניא מבוי שהוא גבוה מעשרים אמה ימעט והרחב מעשר ימעט ואם יש לו צורת הפתח אינו צריך למעט ואם יש לו אמלתרא אינו צריך למעט מאי לאו אסיפא [א] לא אריישא [ב] מתני ליה רב יהודה לחייא בר רב קמיה דרב אינו צריך למעט א"ל [ג] אתנייה צריך למעט אמר רב יוסף מדברי רבינו נלמד חצר שרובה פתחים וחלונות אינה ניתרת בצורת הפתח מ"ט הואיל ויותר מעשר אוסר במבוי ופרוץ מרובה על העומד אוסר בחצר מה יותר מעשר האוסר במבוי אינו ניתר בצורת הפתח אף פרוץ מרובה על העומד האוסר בחצר אינו ניתר בצורת הפתח מה ליותר מעשר האוסר במבוי שכן לא התרת בו אצל פסי בירלות ל"מ תאמר בפרוץ מרובה על העומד האוסר בחצר שכן התרת אצל פסי בירלות לדברי הכל לימא מסייע ליה [ד] דפנות הללו שרובן פתחים וחלונות מותר ובלבד שיהא עומד מרובה על הפרוץ שרובן ס"ד אלא אימא שריבה בהן פתחים וחלונות ובלבד שיהא עומד מרובה על הפרוץ אמר רב כהנא כי תניא ההיא בפיתחי שימאי [ה] מאי פיתחי שימאי פליגי בה רב רחומי ורב יוסף חד אמר דלית להו שקפי וחד אמר דלית להו תיקרה ואף ר' יוחנן סבר לה להא דרב דאמר רבין בר רב אדא א"ר יצחק מעשה באדם אחד מבקעת בית חורתן שנעץ ד' קונדיסין בארבע [ו] פינות השדה ומתח זמורה עליהם ובא מעשה לפני חכמים והתירו לו לענין כלאים ואמר ר"ל בדרך שהתירו לו לענין כלאים [ז] כך התירו לו לענין שבת ר' יוחנן אמר [ח] לכלאים התירו לו לענין שבת לא התירו לו במאי עסקינן אילימא מן הצד והאמר רב חסדא [ט] צורת הפתח שעשאה מן הצד לא עשה ולא כלום אלא על גבן ובמאי אילימא בעשר בהא לימא ר' יוחנן בשבת לא אלא לאו ביתר מעשר לא לעולם בעשר ומן הצד ובדרב חסדא קא מיפלגי ורמי דר' יוחנן אדר' יוחנן ורמי דריש לקיש אדריש לקיש דאמר ריש לקיש משום ר' יהודה בר' חנינא

פיאה

איפכא מאי. כלומר מי מהניא לורת הפתח בגובהה וקשיא לר"ת להא לורת הפתח קנה מכאן וקנה מכאן וקנה על גביהן לל קנה דעל גביהן ליתכבר בקנה דמכאן ומכאן דהוי כלאי לורת הפתח ומשהו וי"ל דמיבעיא ליה היכא דלא מהני לחי כמו במפולש לו ניתר מעשר דבעי לורת הפתח לו לר' יוסי דבעי לחי רוחב ג' ובהכי מיתוקמא נמי בריימתא דתניתי: **חצר שרובה פתחים וחלונות.** ובפחות מעשר לחי ניתר מעשר לפילו בעומד מרובה הא לתנייה רב לריך למעט ודב' לפנותיה לייני דתנן מודה [י] הלכה לורת הפתח [יא] לתמרינן לעיל [יב] הלכה כת"ק וקשיא דתנן אף לפילו מחיצה רביעית יש לגמוד דלא מהני לורת הפתח כי היכי דלא מהני לורת מעשר אפילו במחיצה לחת וי"ל דאין לגמוד אלא על ד' מחיצות דמחיצה לחת ניתר מעשר הוי כמו פרוץ מרובה דב' מחיצות דאם אי שאוסר ניתר מעשר משום דלא מהני לורת הפתח אף ביעיל לורת הפתח דפתחא דב' רוחות לא עבדי לינשי אבל מחיצה לחת דעבדי פתח ועבדי לורת הפתח פשיטא דמהני לורת הפתח ועל זה אין לייך לגמוד: **מה יתר מעשר האוסר במבוי.** ואין להקשות מה למבוי שכן פרלמו [כ] ב' דיהר מעשר נמי אסר בחצר ולא נקט מבוי דלא משום דרב חייני היה: **פתחי שימאי.** [כ] פר"ת פתחי לרן ישרלל שהוא לרן שבת. ור' יוחנן אמר לכלאים התירו ולא לשבת. במאי עסקינן, אי נימא בעשה פתחו מן הצד. כלומר העמיד מזוזות בלא תיקרה אלא קנה מיכן וקנה מיכן, והאמר רב חסדא צורת הפתח שעשאה מן הצד לא עשה כלום. אלא לעולם שעשה קנה מיכן וקנה מיכן וקנה אחר עליהן. וכי האי גונא צורת הפתח מעליא היא. ואם רוחב זה הפתח עשר אמות אמאי א"ר יוחנן אבל לא לשבת. אלא כגון שיש בפתחו יתר מעשה, וא"ר יוחנן אע"פ שיש שם צורת הפתח עשר אמות כיון דפתחו יתר מעשר לא עשה כלום, ש"מ דר' יוחנן כרב סבירא ליה דאמר והרחב מעשר אמות ימעט. ודחינן, לא, לעולם לא נתן קנה על גביהן, ולא עשה הפתח אלא קנה מיכן וקנה מיכן, וזהו צורת הפתח מן הצד. כלומר יש לו מזוזות מן הצדדין ואין תיקרא על גביהן, ובדרב חסדא פליגי, דאמר העושה צורת הפתח מן הצד לא עשה כלום, ר' יוחנן אית ליה דרב חסדא, ר"ל לית ליה. וכיון דאסיקנא דבפתח מן הצד פליגי אמרי איני והאמר ר"ל משום ר' יהודה בן חנינא פתח גדול מג' יעשו לורת הפתח מד' רוחות ומומר ר"י לפי שלא היה מתקייים כל כך משום דלחמו גמלי ודלו ליה וגם בקל יכול ליפול גרוס שאינה מגויה לפי שהיו לריכין להגפיהו מן הגמלים הנכנסים שם לשמות וכן בשיירא ועוד דבשיירא אין להחיר כמו בחצר שמוקף לדירה וליבב"ח מפרש להכא לא מיירי בד' לפנות וה"פ כך התירו לענין שבת במפולש דהיינו ג' מחיצות דב' מחיצות לענין שבת הוי כד' מחיצות לענין כלאים דבכלאים אין חילוק בין ג' לד' והשתא פריך שפיר דהא לימא רבי יוחנן בשבת לא דבב' מחיצות אין לחוש אם פרוץ מרובה והשתא מקולי מפרש להכי פירושא דהא לימא רבי יוחנן בשבת לא אי לית ליה דרב חסדא לחמר ביתר מעשר לא מהני לורת הפתח להא לחמר רב יוסף לורת הפתח מרובה היינו מדברי רב לחסר ביתר מעשר אלא לאו ביתר מעשר אלא ס"ל לרבי יוחנן כרב אלא מהני לורת הפתח ולכך לפילו בעשר קאמר רבי יוחנן בשבת אלא מהני לורת הפתח משום פרוץ מרובה לרב יוסף אמור לפילו ע"י לורת הפתח לית ליה בגין אב:

הכא

נעב א טור ש"ח סי' שסב: **ם** ב מיי' פט"ו מהל' שבת הלכה טו סמג עשין דרבנן ג טוש"ע ש"ח סי' שסב סעיף י וסי' שסג סעיף כו:
אא ג מיי' פט"ו מהל' שבת הלכה כ ופי"ו הלכה לה סמג שם טוש"ע ש"ח סי' שסב סעיף יג:

ג) [לעיל ג:], ג) [עי' תוס' לקמן יח. ד"ה מתניתין], ג) לקמן טז:, ד) מנחות לג: ע"ש, ה) [גילרמ הערוך בערך פיקח ב' פיקוחין], ו) [קידושין לב:], ז) [ב"ב כו.], ח) בכ"ל: בתמלעיתן, ט) ס"ל בלגיס, י) [לף ו:], כ) [וע"ע תוספות קידושין לב: ד"ה זקן וכו'].

(ה) תום' ד"ה מלר וכו' לשמר לעיל. ב"ב לף ו ע"ב: (ב) ד"ה מס וכו' שכן פרלמו. ב"ב ע. לעיל לף ו: (ג) ד"ה מילמא וכו' כנהלדעי. ב"ב לעיל סוף לף ו:

גמ' ר"א לכלאים התירו. עיין לקמן לף לג ע"ש תוד"ה תנאי:

א"ל רב לרב יהודה תני צריך למעט. אמלתרא, אסיקנא דלא אמרינא ברחבה. אמר רב יוסף מדברי רבינו, רב דאמר צריך למעט נלמד חצר שרובה פתחים וחלונות אינה ניתרת בצורת הפתח הואיל ויותר מעשר אוסר במבוי, ופרוץ מרובה על העומד אוסר בחצר מה לה צורת הפתח, מה יותר מעשר האוסר במבוי אינו [ניתר] לדברי רב בצורת הפתח אף פרוץ מרובה על העומד. (פ"י) מה ליתר מעשר שכן לא התרתה בו אצל פסי בירלות לר' מאיר. [פ"י] דאמר שתי רבקות של בקר נמצאו רחב ו' פרות כשעומדות בשורה אחת זו אצל זו, עובי כל פרה ופרה אמה וב' שלישי אמה, נמצא בשש פרות עשר אמות לר' מאיר. אבל לר' יהודי דאמר ח' פרות הן י"ג אמות ושליש. אבל פרוץ מרובה על העומד לדברי הכל מותר. פי' הדיומד רחבו ו' טפחים, ובין דיומד לדיומד פרוץ לר' מאיר י' אמות ולר' יהודה י"ג אמות ושליש. לימא מסייע ליה, לרב. דפנות הללו שיריבה בהן פתחין וחלונות כשיורות ובלבד שיהא עומד מרובה על הפרוץ. ודחה רב כהנא ואמר, הא דתני בפתחים וחלונות הללו עד שיהא עומד מרובה על הפרוץ, משום דפתחים הללו פיתחי שימאי ניתהו, דלית להו תקרה או משקוף. פי' שימאי של א"י שהיא ארץ בני שם. ואף ר' יוחנן סבר לה להא דרב, דאמר הרחב מעשר אמות אע"פ שיש לו צורת